

**MINISTERUL EDUCAȚIEI
ȘI CERCETĂRII
AL REPUBLICII MOLDOVA**

**AGENȚIA NAȚIONALĂ
PENTRU CURRICULUM ȘI
EVALUARE**

Район/ Муниципий:

Местност:

Училище:

Фамилия, име на ученика:

ТЕСТ № 2

БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА

ТЕСТОВЕ ЗА ТРЕНИРАНЕ
ЛИЦЕЙСКИ ЦИКЪЛ
Хуманитарен профил
февруари 2023 година
Време за работа – 180 минут

Необходими материали: *син химикал*.

Препоръки за кандидатите:

- Внимателно прочети заданията, предложени в теста.
- Решаване на всички тестови задачи е задължително.

Успешна работа!

Брой точки: _____

Прочетете внимателно текста и отговорете на въпросите.

"Едно време деветнайсет пари вървяха за грош, сто гроша – за жълтица, а езикът все едно си върви – душа за душа: даваш ли – вземаш!" – Тези думи на бай Александър от село Добралък винаги си спомням, когато слушам прекрасната говорима българска реч. И винаги ми се искало да разбера в какво е "душата" на езика ни, неговата красота.

Говоримият език има, както и литературният, свои талантиливи майстори – разказвачи по рождение, какъвто е и бай Александър. Езикът му е толкова гъвкав, че може, както се казва, и "мед да ближе, и пирони да сече".

Нашият разговор започна за годините. Казах му, че никак не му личи да носи седемдесет години на гърба си.

– Защото още си ги нося в ръката. Седнат ли на гърба ми – отиде! Ама налягат! – добави той вече сериозно. – До шейсет теглих колата и не я усещах. Пък колата пълна с какво ли не: с грижи, болки, патила... Затъркаля се вече надолу – не мога да я удържа. Ще подпирам, дорде мога...

В тия думи всичко е образ, картини! Няма пусто, няма празно. Има на какво да стъпи мисълта, въображението на какво да се порадва. Бай Александър шари своя разказ както си иска. За думата "оправи се времето" има пет различни бои: "избистри се", "разгали се", "разясни се", "засмя се".

През прозореца на неговата къща се вижда градина със слива, на която е кацнало някакво мъничко птиче, което пее с такова въодушевление, че цялото се е превърнало в трепетликов лист.

– Виж го бе – сочи ми го бай Александър, – като че гайда надува! Какво сърце, а?

Всяко село има по един или няколко такива самородни ваятели на езика. Знаят ги всички и те препращат право при тях: "Искаш ли да поприказваш? Отиди там и там!" Всеки от тези хора има своя област в разказването, свой особен стил и похвати, свое очарование и начин да завладее вниманието ти и да те прекара сух през всякаква река.

Имаше и един простичък овчар от село Широка лъка. Той пък откриваше Америка. Той пътуваше на крилата на своята фантазия като мореплавател-завоевател. Откриваше я по овчарски: диваците свиреха на гайди, моряците варяха качамак, индианците се биеха с тояги. Всички знаеха, че това са измислици, но ги слушаха най-внимателно – приковани от очарованието на този магьосник на думата и поет.

От такива измислици се е появил фолклорът. Създали са го хора златоусти, талантиливи, с богата чувствителност, които преоткривали света по своему, обогатявали непрекъснато езика, правили го по-гъвкав и музикален, дали му красота и са му вдъхнали душа. Имената на тия творци са останали незаписани. Те са умирали незнайни, но това, което са направили – ще живее, докато е жив езикът ни.

По Николай Хайтов

№	Тестови задачи	Точки	
1.	Отговорете с ДА или НЕ, като заградите съответното кръгче. Според текста: А) Бай Александър по-добре владее книжовна реч. ДА/НЕ Б) Авторът е възхитен от измислиците на бай Александър. ДА/НЕ В) Речта на бай Александър е богата с народни изрази. ДА/НЕ Г) Разказвачите са обикновено възрастни хора. ДА/НЕ Д) Авторът обича да разговаря с хората от село. ДА/НЕ	L/0/1/2/3 /4/5	L/0/1/2/3 /4/5

2.	<p>Тълкувайте значението на дадените изрази (изречения) от текста с едно изречение или синонимен израз.</p> <p>А. Езикът му е толкова гъвкав. _____</p> <p>_____</p> <p>Б. До шейсет теглех колата и не я усещах. _____</p> <p>_____</p> <p>В. Всеки от тези хора има свой особен начин да завладее вниманието ти и да те прекара сух през всякаква река.</p> <p>_____</p>	<p>L/0/1/2/3</p> <p>L/0/1/2/3</p>	<p>L/0/1/2/3</p> <p>L/0/1/2/3</p>
3.	<p>Открийте в текста и запишете примери на:</p> <p>3 метафори _____</p> <p>_____</p> <p>2 епитета _____</p>	<p>L/0/1/2/3</p> <p>/4/5</p>	<p>L/0/1/2/3</p> <p>/4/5</p>
4.	<p>Озаглавете текста, като назовете темата му, и запишете заглавието.</p> <p>_____</p>	<p>L/0/1/2</p>	<p>L/0/1/2</p>
5.	<p>Отговорете на въпроса, като заградите буквата на верния отговор. Към кой тип се отнася текстът?</p> <p>А. повествование и описание;</p> <p>Б. повествование и разсъждение;</p> <p>В. повествование;</p> <p>Г. разсъждение.</p>	<p>L/0/1</p>	<p>L/0/1</p>
6.	<p>Открийте в текста и запишете по един синоним към всяка дадена дума.</p> <p>книжовен _____</p> <p>тежат _____</p> <p>устна _____</p> <p>украсява _____</p> <p>вдъхновение _____</p>	<p>L/0/1/2/3</p> <p>4/5</p>	<p>L/0/1/2/3</p> <p>4/5</p>

13.	<p>Трансформирайте текста в преизказно наклонение и запишете го:</p> <p>През прозореца на неговата къща се вижда градина със слива, на която кацна някакво мъничко птиче, което пееше с такова въодушевление, че цялото се превърна в трепетликов лист.</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	L/0/1/2/3 4	L/0/1/2/3 4
14.	<p>Препишете изречението, като поправите правописните и пунктуационните грешки.</p> <p>Първите опити за обясняване на произхода на езикът от древността са със фантастичен характер докато съвременните обяснения са други.</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	L/0/1/2/3 4/5/6	L/0/1/2/3 4/5/6
15.	<p>Прочетете изречението и запишете верните твърдения от дадените в скобите:</p> <p>Създали са го хора златоусти, талантливи, с богата чувствителност, които преоткривали света по своему, обогатявали непрекъснато езика, правили го по-гъвкав и музикален, дали му красота и са му вдъхнали душа.</p> <p>_____ (сложно съчинено, сложно съставно, сложно смесено) и се състои от _____ (две, три, четири, пет, шест) прости изречения.</p>	L/0/1 L/0/1	L/0/1 L/0/1
16.	<p>Назовете по едно произведение на всеки посочен автор, в което се разкрива образът на селянина.</p> <p>Иван Вазов _____</p> <p>Елин Пелин _____</p> <p>Йордан Йовков _____</p>	L/0/1/2/3	L/0/1/2/3
17.	<p>Свържете със стрелки творбата и нейния жанр.</p> <p>„Хаджи Димитър“ разказ</p> <p>„Немили-недраги“ балада</p> <p>„Другоселец“ повест</p> <p>„На Лора“ драма</p> <p>стихотворение</p>	L/0/1/2/3 /4	L/0/1/2/3 /4

